

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента кафедри теорії і методики фізичного виховання, адаптивної та масової фізичної культури Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка Кіприча Сергія Володимировича на дисертаційну роботу Аксютіна Віктора Володимировича за темою **«Вплив психофізіологічних характеристик боксерів на стиль введення поєдинку»**, яка представлена на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт

Актуальність обраної теми дисертації. Стиль змагальної діяльності є одним із найважливіших питань в сучасному спорті. Оскільки тільки він відображає індивідуальні якості спортсмена, недооцінка яких негативно впливає на змагальний результат. У сучасних світових традиціях існує декілька класифікацій стилів ведення поєдинку в боксі, але жоден з них не є універсальним. Так, є боксери, які вирізняються великою силовою напористістю поєдинку, є контратакуючі, темповики, ігровики. Але найбільш характерні риси рухових дій боксерів залишаються незмінними, що дає основу говорити про переважаючий стиль. Виходячи з цього, фахівці з боксу розділяють стилі на: атакуючий, контратакуючий і захисний. Психофізіологічною основою формування стилів ведення бою в боксі є відносно незмінні генетичні та нейродинамічні детерміновані процеси.

Таким чином, дисертаційна робота Аксютіна Віктора Володимировича, яка полягає у впровадженні в навчально-тренувальний процес підготовки і змагальної діяльності боксерів високої кваліфікації вибору відповідного стилю ведення поєдинку на основі їх психофізіологічних характеристик є досить актуальною.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до «Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2006–2010 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 2.4.8. «Діагностика психофізіологічних станів спортсменів високої кваліфікації» (номер державної реєстрації 0106U010778), а також «Зведеного плану науково-дослідної роботи в сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 2.23 «Привентивні програми нейропсихофізіологічної підтримки спортсменів високої кваліфікації на заключних етапах багатолітньої підготовки» (номер державної реєстрації 0109U007579).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність, новизна і повнота їх викладу в опублікованих працях. На основі проведеного комплексного теоретичного аналізу та узагальнення даних науково-методичної літератури автор чітко визначив об'єкт і предмет дослідження,

його мету та завдання. Для вирішення поставлених завдань були використані адекватні методи наукового пошуку, які дозволили обґрунтувати на високому науково-методичному рівні основні положення результатів дослідження, висновки дисертаційної роботи та практичні рекомендації.

Результати дослідження доповідались на трьох конференціях міжнародного рівня і ряду всеукраїнських наукових конференціях упродовж 2012–2015 рр. Основні положення дисертаційного дослідження повною мірою відображені у 8 наукових публікаціях, з них 6 статей в спеціалізованих виданнях України, в тому числі дві статті, які включені в міжнародні наукометричні бази.

Наукова новизна отриманих результатів. У дисертаційній роботі Аксютіна В.В. підтверджено, розширено та доповнено наукові положення, які раніше висунуті іншими авторами. Здобувачем вперше отримані інформативні показники психофізіологічних функцій спортсменів при визначенні стилю ведення поєдинку, розроблено теоретичне обґрунтування психофізіологічних відмінностей боксерів з різними стилями ведення бою, визначені амплуа кваліфікованих боксерів – представників різних стилів ведення бою за психофізіологічними показниками, спеціальною фізичною і технічною підготовленістю.

Слід зазначити, що вперше дисертантом доведено, що психофізіологічні можливості і нейродинамічні функції є основою для формування стилів, що засвідчують результати даних психофізіологічного тестування, кластерного аналізу та експертної оцінки манери ведення поєдинку кваліфікованих боксерів.

Практична значущість. Результати дисертаційного дослідження упроваджено в практику підготовки національної збірної команди України з боксу, а також в навчальний процес підготовки студентів кафедри спортивних єдиноборств і силових видів спорту НУФВСУ, що підтверджується відповідними актами. Впровадження психофізіологічних показників дозволяє об'єктивно і точно визначити схильність боксера до відповідної манери ведення поєдинку, і на цій основі – швидко зорієнтувати його на конкретний стиль ведення поєдинку з урахуванням психофізіологічних особливостей. Отримані дані дозволяють впровадити в систему оперативного контролю прогностичні моделі, спрямовані на корекцію та індивідуалізацію підготовки боксерів.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації.

Дисертаційну роботу Аксютіна В.В. викладено на 218 сторінках. Вона складається зі вступу, п'яти розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаних джерел (205 джерел, серед яких 29 – іноземні) та додатків. Дисертацію ілюстровано 15 таблицями і 22 рисунками.

Дисертаційна робота оформлена згідно діючих вимог до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Аналіз змісту дисертації

свідчить про завершеність наукового дослідження. Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

У **вступі** автором обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи, розкрито наукову новизну і практичну значущість отриманих результатів. Також надано інформацію про апробацію результатів дослідження та впровадження їх у практику. Науково-термінологічний апарат дослідження (мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, наукова новизна та практична значущість) можна оцінити як чіткий, кваліфікований і викладений лаконічно.

Перший розділ роботи **«Відображення проблеми індивідуального стилю діяльності спортсменів в сучасній літературі»** містить аналіз та узагальнення науково-методичної літератури за останні два десятиліття, де вказано, що вивченню тактичної майстерності в боксі та інших єдиноборствах присвячено незначну кількість наукових досліджень. Автором відзначено, що більшість видів спорту на сучасному етапі вимагають вирішення основних проблем вдосконалення теорії управління тренувальним процесом і розробки ефективних засобів та методів технікотактичної підготовки спортсменів. Особливо це стосується таких видів діяльності, які в екстремальних змагальних умовах характеризуються проявом функціональних, фізичних і психологічних здібностей спортсмена. Проаналізовано і доведено, що підготовка спортсмена є складною багатокомпонентною, багатофакторною системою. Визначено, що її закономірність полягає в тому, що ефективність підготовки і її кінцевий результат залежить від спільного і злагодженого функціонування кожної із підсистем, в яких базовою є техніко-тактична майстерність, важливим компонентом якої є стиль ведення поєдинку.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** наведено методи дослідження та відомості про контингент, який бере участь у педагогічному експерименті, описано організацію етапів дослідження.

Автором використано досить широкий спектр методів дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичних літературних джерел, психофізіологічні методи (тест Люшера, визначення нейродинамічних показників – 42 показники), визначення роботоздатності та сили удару на спеціальному тренажері – хронодинамометрі «Спудерг-10», конструкції М.П. Савчина (всього 24 показники), педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Розділ також містить опис організації дослідження, що проводилось упродовж 2009–2014 років і передбачало чотири послідовних етапи, у ході яких було виконано весь необхідний комплекс дослідницьких робіт.

У **третьому розділі «Порівняльна характеристика психофізіологічних можливостей боксерів із захисним і атакуючим стилем ведення поєдинку»** представлено результати експериментальних досліджень. У процесі проведення дослідження автор виявив відмінності за

показниками психофізіологічних можливостей боксерів захисного і атакуючого стилів. Це дозволило зробити висновок щодо можливості розподілу боксерів за стилями на основі психофізіологічних показників. Вищезазначене положення визначило напрям наступної серії експериментальних досліджень.

У четвертому розділі **«Теоретичне і експериментальне обґрунтування інформативності психофізіологічних показників боксерів для визначення стилю ведення поєдинку»** теоретично обґрунтовано та експериментально підтверджено психофізіологічні відмінності боксерів з різними стилями ведення поєдинку. Виокремлено і названо принципи визначення стилів ведення поєдинку в різних класифікаціях: за схильністю спортсмена до нападу або захисту (атакуючий, контратакуючий і захисний); за переважними фізичними якостями («силовики» – сила, «темповики» – швидкісна витривалість, «ігровики» – спритність), а також за схильністю до варіативних дій, гнучкістю мислення, фінтами («ігровик» та «неігровики»). Виявлено типові співвідношення стилів за різними класифікаціями («силовики» – атакуючі, «ігровики» – контратакуючі, «темповики» – контратакуючі або захисники).

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** здійснено опис результатів дослідження, які підтверджують ефективність запропонованої методики. Досліднику вдалося виявити зв'язок між стилем ведення поєдинку і психофізіологічними характеристиками боксера та обґрунтувати психофізіологічні відмінності боксерів з різним стилем ведення поєдинку. Результатами дослідження чітко доведено, що основою формування стилю ведення поєдинку у боксі є психофізіологічні і нейродинамічні функції.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, відзначимо дискусійні положення та зауваження до змісту роботи:

1. Слід зауважити, що не варто детально описувати в другому розділі (п. 2.1.2.) колірний тест Люшера, оскільки інформація про цей метод діагностування представлена в низці загальнодоступних наукових джерел.
2. У третьому розділі кореляційні зв'язки між групами боксерів з різним стилем ведення поєдинку доцільно було представити у вигляді рисунків, а не текстової інформації.
3. Вважаємо, що четвертий розділ в авторефераті занадто обтяжений описовою інформацією.
4. Дисертація та автореферат містять незначні орфографічні та стилістичні недоліки.

Наведені недоліки суттєво не впливають на високий науково-методичний рівень проведеного Аксютіним В. В. дисертаційного дослідження.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
Дисертаційна робота Аксютіна Віктора Володимировича «Вплив психофізіологічних характеристик боксерів на стиль введення поєдинку» є завершеним науковим дослідженням, що має теоретичне і практичне значення для підготовки боксерів.

За актуальністю розкритих питань, новизною отриманих результатів дослідження та практичним значенням дисертація Аксютіна В.В. відповідає пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. за № 567 (з урахуванням змін згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. № 656), а дисертант Аксютін В.В. заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Офіційний опонент,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії й методики
фізичного виховання, адаптивної
та масової фізичної культури
Полтавського національного
педагогічного університету
імені В.Г. Короленка

Підпис
С.В.Кіприча засвідчую
Нач. ВК

С. В. Кіприч

 /В. Косенко/

Відгук отримано 09.03.2017.

М.С.М.